

RŪKA PRIDĒNGTA SUODĪBA

MUKIENĒ DANUTĒ

Mašina nu Vēlniaus dailēs akademējēs pajodiejē onkstēi – bo va vos septinta valonda rīta. Dēina žadieję būtē gera. Bet... Vos pravažiavuom Raseinius, vēskou aplinkou pradiejē dēngtē mēgla. Ka ēr žēnuodama, juk kou tuoliau, tuo bus bluogiau (važioujem juk i pajūri), vēs vīliaus, ka rūks va va išsēsklaidīs ēr viel priš mumis atsēvers rodēns spalvuom ēr pērmoujo snēigo pažēnklintas Žemaitējs ligomas. Žemaitiu akademējēs rektuorios Butrēms Aduoms, pakvēitēs i konfērencējē Salontūs (Kretinguos rajuons), prižadiejē, ka suorganizous ēr trumpa ekskursējē pu Salontū apilinkēs.

Prufesuoarē Daujuotītē Vēktuorējē vēs spaudē pri krūtēnēs Granauskē Romualda ruomana „Rūkas virš slēnių“.

Žemaitējēs rūkā... Prufesuoarē rektuorios Aduoms bova pažadiejęs pasēžvalgīma pu Salonta slienius, kor ana jau ne pērmē metā vēs nuoriejē nuvažioutē... Ruošies, ruošies ēr išsiruošē, bet... Kieli ožtvierē rūkā...

Pu konfērencējēs atēdarīma trumpam palēiktam salē, bet, ka ē kāp bebūtom liūdna, panērstam i dar tērštiesni rūka, tad Salonta slieni, aple katrus vēso kelio kalbiejuom, juokiuos vēltēis pamatītē. Bet tou greitkelio, katros kert R. Granauskē knīnguo aprašuoma sieni, vis tēik rīžtamies pravažioutē. Prufesuoarē sosēkaupui īrēn žvilgsni i tuoli.

... Mašina, vairoujēma igodosē vairuotuojē, nesostuodama artie pri Šaukliū. Daugiau kāp kēluometra palei greitkeli išsēstatiusi givenvietē. Tik bažničēs nier. Pru rūka spiejem pamatītē senūsius kapeļius ēr dar tvērtā stuovēntē akmēnū sēina. Tik senuosēs muokīklas

jau nebišskēram iš kētū pastatū. Šauklē vos ne so Muosiediuo sosējungē. Tēn jau nebvažioujem. Sokam atgal ēr netuolēj Salontū (Imbarēs seniūnējēs Gargždelēs kaimē), tamē tērštamē rūkē pamiegēnam atrastē Orvidū suodība. Atrondam. Tēn mumis pasētink onkstia Salontū miestelē cēntre stuoviejēs sovietēnēs kariuomenēs tanks ēr metalēnio līno uztēmtē iejēmā i moziejo. Ne turistinis sezuoons, bet darba dēina, atruoda, ka torietom būtē kāp ē vēsūs kētūs moziejūs, bet mūsa nē nieks pasētink, nē kas solaika. Atradē mažiau slīdi takieli, apeinam tou ēš vielū sosokta līna ēr patenkam i moziejaus terētuorējē. Priekie – do nesēnē sorēstē nomā, katrūs, kuo gera, jau pavasari šormoliuos žmuonis. Bus čē tēkriusē, kāp

Ėr daugelie kėtų kaima suodību, kor paėlsietė, pavalgītė, atsėgai-
vintė... Užejės ĉe, žmuogos pasėjos laukams Ėr mėlams. Tou ĉe jau
pasėrųpinta.

Dar žingsnis, kėts Ėr pasėneram i Orvėda Kazėmiera Ėr anuo
sūnaus Vėliaus (prancėškuonu vienuolė bruolė Gabriėliaus) korta
akmėnų moziejo. Vėsumet, ka ĉe paskotėnės metās atvažiujio,
vės atsėmėno sava pėrmouji apsilonkėma tuo suodību. Bovau kų
tik baigusi vėdorėnė muokėkla. Tou, kou ĉe pamatėiau, mon netėlpa
ni i kuokė moziejaus rėmus. Vākštėuojau Ėr vės galvuojau, ka kaž-
kuo aš ĉe nesoprnto. Ėr nesopratau. Nesopratau, nes nežėnuojau.
Tas pasaulis, so katrou aš ĉe sosėdūriau, mon bova svetėms. Ka
valondelė atsėskėrusi nu keliuonės draugų pamiegėnau soprastė,
kas ĉe par pasaulis Ėr kou uns reišk, atėdariau malkėnės duris ir
baisiausė išsėgondusi atšukau atgal, nes muni tėn kiaurā par-
smeigė keistā i prieki irėmtų stėkliniu jauna vėra akių žvilgsnis.
Panašių tuos suodības gėventuojou tou dėina sotėkau dar kelis. Anėi,
nekreipdamė diemesė i pu suodība vākštėuojėntius žmuonis, ramė
tėsuojė sava sojauktuos, posiau laukė ištėmptuos luovuos, rūkė,
sosiedė ont akmėnų... Netuolėj anų pamatėiau Ėr pati suodības še-
mininka – Orvėda Kazėmiera Ėr anuo sūno Vėlio. Anodo dėrba. Iš
truobuos išėjusi gaspadėnė pabierė saujė grūdų šalėp stėpiniejo-
siuoms vėštuoms Ėr nepatėnkinta jiemė burbulioutė unt pu suodība
vākštėuojėntiu žmuonių. Ni Kazėmiers, ni anuo sūnos nekreipė i
mumis diemesė, bet mes pasokuom kėik tuoliau, ka gaspadėnė
aprintom. Tumet kelis kartus apejau vėsas dėdesnės skulptūras.
Žėnuojau, ka valdė ta suodība – tėkros galvuos skausmos, bovau

(Nukelta i 10 p.)

(Atkelta iš 9 p.)

gērdiejusi, ka Vēlniaus inteligēntā dėdlē aukštēn anuo. Nesėginčē-
jau so anās, bet vės tēik aš tēn daug kuo nesopratau. Ēr tik ontra,
trietī a ketvērta karta tēn novažiavusi, daugiau pasėskaitīusi aple
Vilio, anuo gīvenēma, pradiejau soprastē, kuoki tēn pasaulī ons kor.
Bet mon nuoriejuos, ka tuos tarp žuoliū, kelmū, kalnieliu išdiestītas
skulptūras, katrū menēnē vertē ni kēik neabejuojau, būtom artiau
kuožna žmuogaus. Tās sovietēnēs laikās nei artiau, nei tuoliau
anuos neatsėdūrē, tik žmuoniū, katrēi i tou suodība važiava, vės
daugiejē ėr daugiejē. Žmuonēs priartiejē pri tū skulptūru, anēi pra-
diejē artietē pri tuo pasaulē, katramē gīvena ėr katrou kūrē Vilios
(bruolis Gabrielios). Vo ka uns palēka mumis, vėsē baisiausē pra-
diejē nerēmautē, a pavīks ēšlaikitē tuos suodības dvasē, katra čē

bova Viliou gīvam esont. Praejē daug metu. Suodība tebestuov. Čē šeimīnīkaun naujē žmuonis – Vīliaus gēmēnaitē. Suodība – jau privātos moziejos-suodība ēr, kāp ē onkstīau, gausē lonkuoma.

Vākštīuojem pu anou ēr atruoda, ka tas tērsts rūks, tas dar nespiejēs nutērtē snēigs šēndēin čē ligo užsakīts. Vēsas tuos akmēnēnēs skulptūras ligo unt kielīu soklauposēs žemaitīu figūras. Vēsa suodība ligo gedolo pažīmieta. Žalomoūs jau ni žēnkla, tik i medīus ēr žemē vēituoms isēkēbosēs kerpēs dar žalēs. Mumīs līdonti muokītuojē pasakuo, kuoks čē gīvenēms vasaras laīko, ka čē ēr pamaldas laīkuomas, ēr vēsuokēi jaunīma rēngēnē vīkst... Bet šēndēin čē rūks, driegmie ēr šaltīs, sostīrosēs, ligo miegīntom tuo žemaitēškuo mēgluo išsēsklaidītē skulptūras. Ēr vēks atruoda sava vēituo – ēr tuos i dongo isēriemosēs jau povēnē paliestas šakas, šaknīm i vēršo sastatītē kelmā, ēr tēi nu tērpstontē pērmuojē snēīga pažliogē takelē. Īr tēp, ēr nieka kēta nesēnuor matītē. Čē ligo tamē prancēškuonu vienuolīnē – nosēžēmēnēms ēr kokloms, pēl-

(Nukelīta i 11 p.)

(Atkelta iš 11 p.)

ka, šėrdi veronti laikėna ramibė őr ligo kuo-
kiuo knėnguo sorašīts nikuokės siulās ne-
sosioivams, nepasle-pams tekrāsīs žmuo-
niū pasaulis.

Tou dėina gimtāsīs Kazėmiera őr Viliaus
Orvidū nomielis, anuo duris bova uždarītas
őr užuolaidas užtrauktas... Tik Orvidū iš-
kaltas skuptūras, anū sokortas kompozi-

cėjės, ka őr kėik pakoregoutas laika, bo-
va daugiau nego ėsķalbingas... Fotoapa-
rats spragsiejė őr spragsiejė...

Mukienės Danutės portėgrapėjuos –
Orvidū suodības-moziejėaus fragmentā

